

Vakliteratuur uit de Verenigde Staten. Review van didactische literatuur 2.

1 januari 1995

Auteur: [Dees Maas](#)

Volume: [05](#)

Nummer: ?

Pagina's: 93-95

Documenten

- [tsjip_jrg05_066.pdf](#)

dees maas vakliteratuur uit de verenigde staten review van didactische literatuur 2 in het tweede deel van deze rubriek worden weer 5 werken besproken op hun manier dragen ze allen bij tot een beter begrip van lezers en teksten vijftig jaar rosenblatt kent u haar nog louise m rosenblatt ze publiceerde in 1938 literature as exploration een klassieker met dit werk zette zij de trend naar een didactiek waarin meer aandacht was voor de relatie tussen tekst en lezer naar de reader response theorie in een tijd dat literatuuronderwijs vooral een kwestie van feiten en de juiste lezing was benadrukte rosenblatt het feit dat there are in reality only the potential millions of individual readers of the potential millions of individual literary works the reading of any work of literature is of necessity an individual and unique occurrence involving the mind and emotions of some particular reader 32 de ontwikkelingen in de literatuurdidactiek van de afgelopen vijftig jaar bewijzen de impact die boeken als deze hebben gehad als eerbetoon aan rosenblatt publiceerden e j farrel en j r squire in 1990 transactions with literature a fifty year perspective een handig boek voor docenten die onbekend zijn met het werk van rosenblatt maar ervoor terug schrikken in een theoretisch standaardwerk te duiken welke angst overigens in dit geval volledig ongegrond is want rosenblatt schrijft zeer helder en beeldend in transactions with literature wordt door verschillende auteurs nagegaan wat nu precies de invloed van rosenblatts werk is geweest r s bishop k donelson en j dixon maken respectievelijk de balans op van het lager het middelbaar en hoger onderwijs de eerste twee beschrijven hoe de reader response methode heeft geleid tot een opwaardering van het gebruik van kinder en jeugdboeken in het onderwijs john dixon wijst erop dat de invloed van rosenblatt zich tot ver buiten de landsgrenzen uitstreckte hoe ver volgens rosenblatts theorie te gebruiken is in het klaslokaal beantwoorde n r probst mary a barr en s dunning ook de onderzoekstraditie in de lijn van literature as exploration blijft niet onbelicht can literature be rescued from reading vraagt a c purves zich in zijn bij-

drage af oftewel bestaat er in het onderwijs genoeg ruimte voor de individuele emotionele leeservaring ten slotte komt in dit werk hoe kan het ook anders louse rosenblatt zelf aan het woord ze blikt terug op de periode waarin ze literature as exploration schreef en beschouwt de werking die dit boek vijftig jaar na verschijning heeft gehad hier vinden we de overweging die aan de basis staat van haar didactiek my training had prepared me for historical en theoretical research but had not prepared me i felt for hel ping the average student discover why one should read literary texts given all the other interesting thing s i n life loo transactions with literature a fifty year perspective i s kortom een goed overzichtswerk da t inzicht ver 93 maas review van didactische literatuur 2 schaft in de werking van de literaturopvatting van rosenblatt leesgedrag van tieners het werk understanding teenagers reading va n jack thomson moet wel de goedkeuring van rosenblatt weggedragen hebben toe n he t i n 1987 ver scheen als onderwijzer ben je een heel eind als je de literaire teksten die je behandelt op een voor jou aanvaardbare manier in de vingers hebt daar heeft ieder zo zijn eigen methoden voor het kan wel eens meer problemen opleveren om werkelijk feeling met je leerlingen of je studenten te krijgen terwijl het geen argumentatie behoeft da t zulks de effectiviteit va n het onderwijs in hoge mate kan bevorderen thomson onderzocht in 1978 en in 1984 het leesgedrag van tieners wat lezen ze waarom lezen ze en wat vonden ze van de gelezen boeken daarnaast nam hij het kijkgedrag van dezelfde groep onder de loep welke programma s keken ze en hoeveel tijd brachten zij per dag achter de tv door het staat vast dat het kijken in het leven van de meeste tieners een groter plaats inneemt dan het lezen bij het kijkgedrag valt op dat de leerlingen behoorlijk non selectief t e werk gaan ze zetten de tv aan en wachten af wat komt een programma dat ze laag waarden brengt hen er niet toe de tv uit te zetten ze kiezen er dan eerder voor het tv kijken met iets anders te combineren breien huiswerk maken telefoneren etc z o staa n i n understanding teenagers reading vele wetenswaardigheden over het kijk en leesgedrag van tieners beschreven thomson geeft vervolgen s waardevoll e suggesties hoe je bepaalde groepen lezers van niet lezers tot alles lezers kunt benaderen door het leesgedrag te verdelen in verschillende fases van non re flectieve interesse in actie tot en met reflectief leesgedrag met aandacht voor auteur tekststructuren symbolen en de eigen rol als lezer kan hij de ver schillende lezersgroepen onderscheiden en zijn lesmethoden aan hen aanpas sen aan de realisatie van leesplezier als leerdoel gaa t mijns inzien s altij d een onderzoek naar de doelgroep vooraf het hoeft natuurlijk niet zo uitgebreid maar thomson geeft wel een goede manier aan waarop je je als docent kunt verplaatsen in je leerlingen s lands wijs s lands eer nadat aldus inzicht is verkregen in het leesgedrag motivatie en interessege bieden van de leerlingen kan het een doelstelling zijn om diezelfde leerlingen kennis te laten maken met andere culturen j trimmer en t wamock publi ceerden hierover understanding others cultural and cross cultural studies and the teaching of literature zeventien essays maken de voorlopige balans op van de invloed van culturele studies op het literatuuronderwijs onder het kopje theories wordt beknopt d e geschiedenis van cultura l criticism ge schetst wordt genre besproken als een cultuurgebonden aspect worden de mogelijkheden va n het multicultureel literatuuronderwij s be-

sproken en be kijkt men in hoeverre het vertalen een rol kan spelen binnen dat onderwijs discussies die we ook in het nederlandse taalgebied veelvuldig voeren voor de meeste tsjip lezers zal het tweede deel contexts meer te bieden hebben hoe speel je als docent in op de televisie cultuur in hoeverre speelt de etni 94 maas review van didactische literatuur 2 sche achtergrond van leraren een rol in hun onderwijs de meest bruikbare in formatie vinden we echter onder het kopje texts daar bespreken verschil lende auteur s ho e je tekste n i n ee n breder e context kun t behandelen bijvoorbeeld ho e informati e ove r afrikaanse mythologi e e n afro ameri kaanse folklore het grenzeloze geweld in toni morrison's beloved begrijpelijk maakt voor docenten engels die eens willen afwijken van lijst van gestanda riseerde werken bevat het boek waardevolle suggesties hoewel het theoretische jasje waarin alle essays gehuld zijn belemmerend kan werken theorie in de praktijk tsjip lezers die in hun vakliteratuur naast theorie ook praktijkvoorbeelde n zoeken vinden iets van hun gading in de bundel conversations contemporary critical theory and the teaching of literature het eerste deel van dit werk bestaat uit zes bijdragen die tezamen een ware opfriscursus literatuurdi dactiek vormen structuralisme reader response criticisme canonvorming en poststructuralisme passeren onder andere de revue in het tweede deel komen tien docenten aan het woord die vertellen hoe zij de methodes toepassen in hun lessen me t name voor docenten engels is het interessant o m te leze n hoe feminisme wordt gerelateerd aan walden van thoreau hoe de canon door broken wordt metIncidents in the life of a slave girl van jacob en hoeje pride and prejudice van austen kunt laten lezen als meer dan een goede soap in het tweede deel van conversations worden theorie en praktijk op voortreffelijk e wijze met elkaar verbonden de verhalen uit de praktijk zweven nooit in het luchtledige maar zijn altijd ingebed in een literaire theorie bovendien komt men de geïnteresseerde lezer tegemoet met een goede vermelding van bronnen en literatuur literatuur understanding others cultural and cross cultural studies and the teaching of literature trimmer j warnock t red illinois 1992 understanding teenagers reading reading processes and the teaching of literature thomson j maryborough 1987 conversations contemporary critical theory and the teaching of literature moron c penfield e f illinois 1984 literature as exploration rosenblatt l 1983 new york 4 transactions with literature a fifty year perspective farrel e j squire j r red illinoi s 1990 d 95